VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
VÄSTARVET

Utredning i Gunnilse centrum

Nyfunnen boplats och Angereds kyrkby

Arkeologisk utredning
Stommen 1:30, 7:98 m.fl.
Angereds socken, Göteborgs kommun
Joakim Åberg
Bohusläns museum
Rapport 2014: 3

BOHUSLÄNS MUSEUM

Utredning i Gunnilse centrum

Nyfunnen boplats och Angereds kyrkby

Arkeologisk utredning
Stommen 1:30, 7:98 m.fl., Angereds socken, Göteborgs kommun

Bohusläns museum Rapport 2014:3

BOHUSLÄNS MUSEUM

ISSN 1650-3368
Författare Joakim Åberg
Grafisk form Gabriella Kalmar
Layout och teknisk redigering Lisa K Larsson
Omslagsbild Foton tagna av Joakim Åberg. Foto framsida visar vy mot Angered kyrka från väster.
Foto baksida visar vy över pågående fältarbete gärde 1 från öster.
Tryck Bording AB, Borås 2014
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket medgivande 90.8012

Bohusläns museum
Museigatan 1
Box 403
451 19 Uddevalla
tel 0522-65 65 00, fax 0522-126 73
www.vastarvet.se, www.bohuslansmuseum.se

Innehåll

Sammanfattning 6
Bakgrund 6
Landskaps- och fornlämningsbild 6
- Övergripande landskapsbild 6
- Utredningsområdet 6

Fornlämningsbild och antikvarisk bakgrund 8
- Fornlämningsbild 8
- Antikvarisk bakgrund 8

Syfte, metod och genomförande 8
- Syfte 8
- Metod 9
- Genomförande 10

Resultat 10
- NY1 10
- NY2 15
- Övriga iakttagelser 16

Resultat mot undersökningsplanen 18
Slutsats och åtgärdsförslag 19
Litteratur 20
- Tryckta källor 20
- Otryckta källor 20

Tekniska och administrativa uppgifter 21
Bilagor 22

Figur 1. Utsnitt ur Sverigekartan med platsen för utredningen markerad.

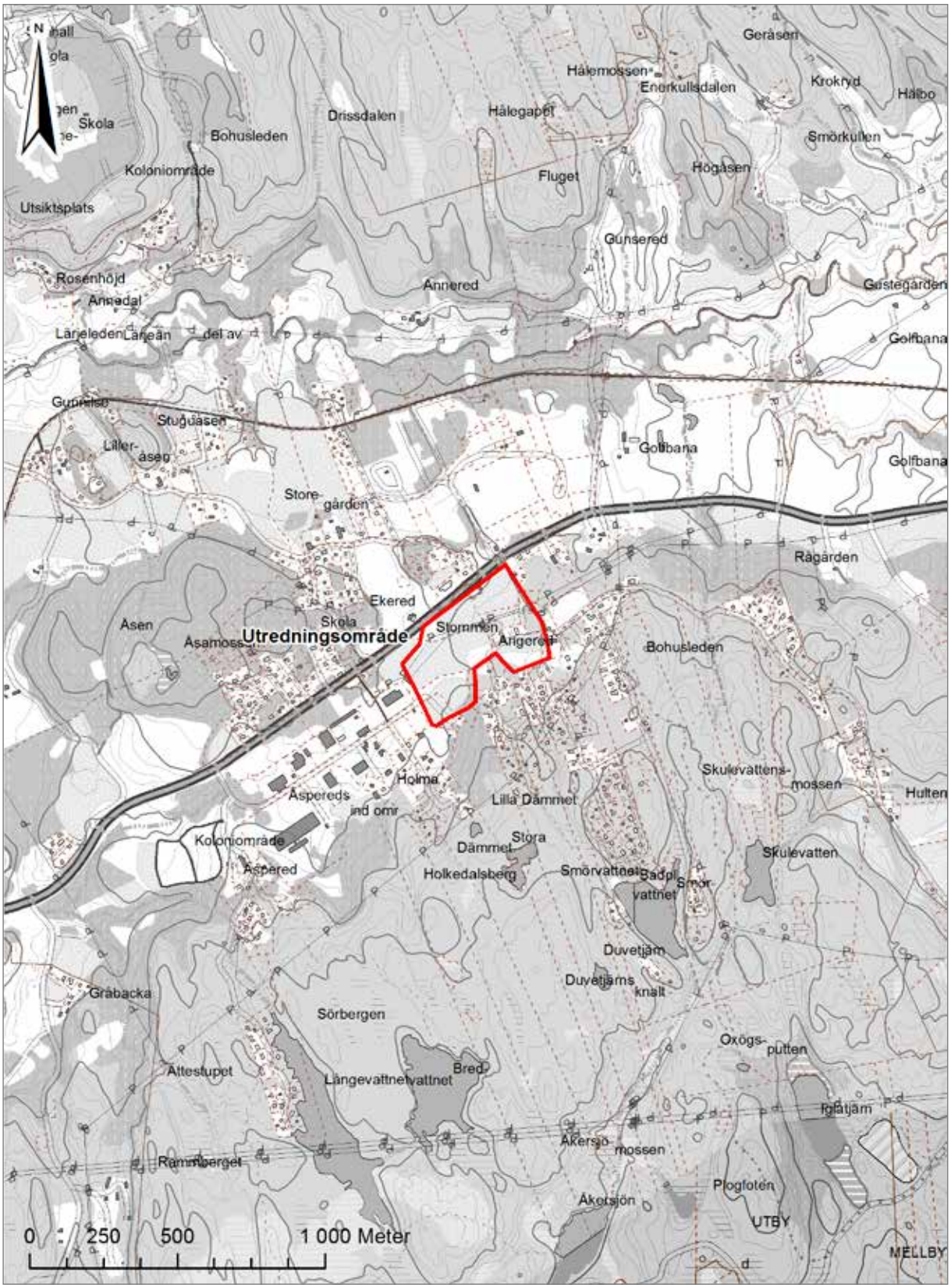

Figur 2. Utsnitt ur GSD*-Fastighetskartan med platsen för utredningen markerad. Skala 1:20 000.*

Sammanfattning

I samband med särskild utredning inom fastighet Stommen 1:30, 7:98 m. fl., grävdes 91 schakt och sex provgropar inom det i förfrågningsunderlaget angivna utredningsområdet. Dessa förlades inom särskilt intressanta områden som valdes ut vid okulär besiktning. Övriga ytor, i huvudsak sumpmarksområden, berördes endast mer översiktligt och utan att något av antikvariskt intresse kunde noteras.

Ett område med lämningar och/eller fynd av förhistorisk karaktär kunde konstateras. Området (NY1) har tolkats som en boplats sannolikt av yngre bronsålders- alternativt äldre järnålderskaraktär. Inom området kunde även spridda anläggningar av mer trolig historisk karaktär noteras.

Vidare noterades ett område (NY2) av historisk karaktär direkt öster om NY1. Inom området, som idag nyttjas som fårhage, fanns flera synliga konstruktioner efter eventuella husgrunder och/eller murrester, vilka föreföll vara omstrukturerade eller möjligen rekonstruerade. Vid rektifiering av äldre historiskt kartmaterial kunde det konstateras att området utgör del av den gamla by-/gårdstomten för Angereds kyrkby. Av den ursprungliga bebyggelsen inom området är endast en liten del synlig idag. Sett till det kartmaterialet fortsätter lämningen dock tydligt utanför planområdet åt öster, men det är i nuläget oklart i vilken omfattning lämningar kan finnas kvar i detta område.

Nyfunna lämningar NY1 och NY2 har bedömts vara fasta fornlämningar. Respektive fornlämning har inrapporterats till FMIS.

Bakgrund

Göteborgs Stad (fastighetskontoret) avser att detaljplanelägga Gunnilse centrum inom stadsdelen Angered. Länsstyrelsen har utifrån topografi och fornlämningsbild bedömt att en arkeologisk särskild utredning är nödvändig för att ta reda på om någon okänd fornlämning berörs av aktuellt arbetsföretag. Ett område om drygt 12 hektar i området sydväst om Angereds kyrka var aktuellt för utredning.

Planområdet i förfrågningsunderlaget från Länsstyrelsen omfattade ytterligare två områden nordväst om Äspereds industriområde och direkt nordväst om det aktuella utredningsområdet (norr om väg 190). I samband med iakttagelser på en tidigare utredning längs väg 190 (Rolöf & Åberg 2013) undantog Länsstyrelsen dessa två områden från arkeologisk utredning.

Landskaps- och fornlämningsbild

Övergripande landskapsbild

Det berörda utredningsområdet är beläget i nordöstra Göteborg, cirka tre kilometer sydost om Angered centrum. Områdets topografi präglas av ett kuperat landskap med mark som används som åker- och hagmark. De omkringliggande mer höglänta skogsmarkerna berörs endast i mycket begränsad omfattning av utredningen. Runt Gunnilse centrum finns en del bebyggelse samt nu riven bebyggelse. Utöver detta finns ett antal samlingar med hus spridda i landskapet, samt Äspereds industriområde. Ortens läge på en stor sandås har medfört att delar av området har använts som sandtäkt under lång tid. Flera av dessa täktområden har senare fyllts ut med bland annat sopor.

Byarna längs Gråbovägen har utvecklats under mycket lång tid och här finns flera samhällen som har gamla anor. Bland annat Bergum och Angereds kyrkby uppvisar äldre bebyggelse och gamla kyrkor. Lärjeåns dalgång med omnejd är även av stort intresse för naturvården och delar av den omfattas av Natura 2000, ett nätverk inom EU som ska skydda vissa utvalda naturtyper och arter. Dalgången är också av riksintresse för friluftslivet och stora delar av området ingår i Länsstyrelsens inventering av värdefulla odlingslandskap.

Området kring Angereds kyrka med tillhörande kyrkogård och skolhus utgör ett område med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Kyrkan tillkom på 1200-talet eller tidigare och skolbyggnaden intill cirka 1890 (Program för Gunnilse centrum 2009).

Utredningsområdet

Utredningsområdet bestod i princip av tre större gärden bestående av åker och/eller betesmark, belägna söder om väg 190 och väster om Angered kyrka (se figur 4 nedan). Utredningsområdet totalt sett mäter cirka 135 000 kvadratmeter i storlek. Höjden över havet varierar mellan cirka 70–90 meter.

Gärde 1 är relativt högt beläget i terrängen, med träd-/skogsbeklädda randområden framför allt i öster och söder. Inom området finns ett församlingshem och en villatomt med kringbyggda ytor samt en skogsdunge. Direkt öster om församlingshemmet finns vad som vid föregående besiktning uppfattades vara en äldre ´torpmiljö´, som numera används som fårhage. Gärde 2 är beläget direkt väster och nedanför Angered kyrka. Längst i söder fanns skogs- och sumpmark, i väster

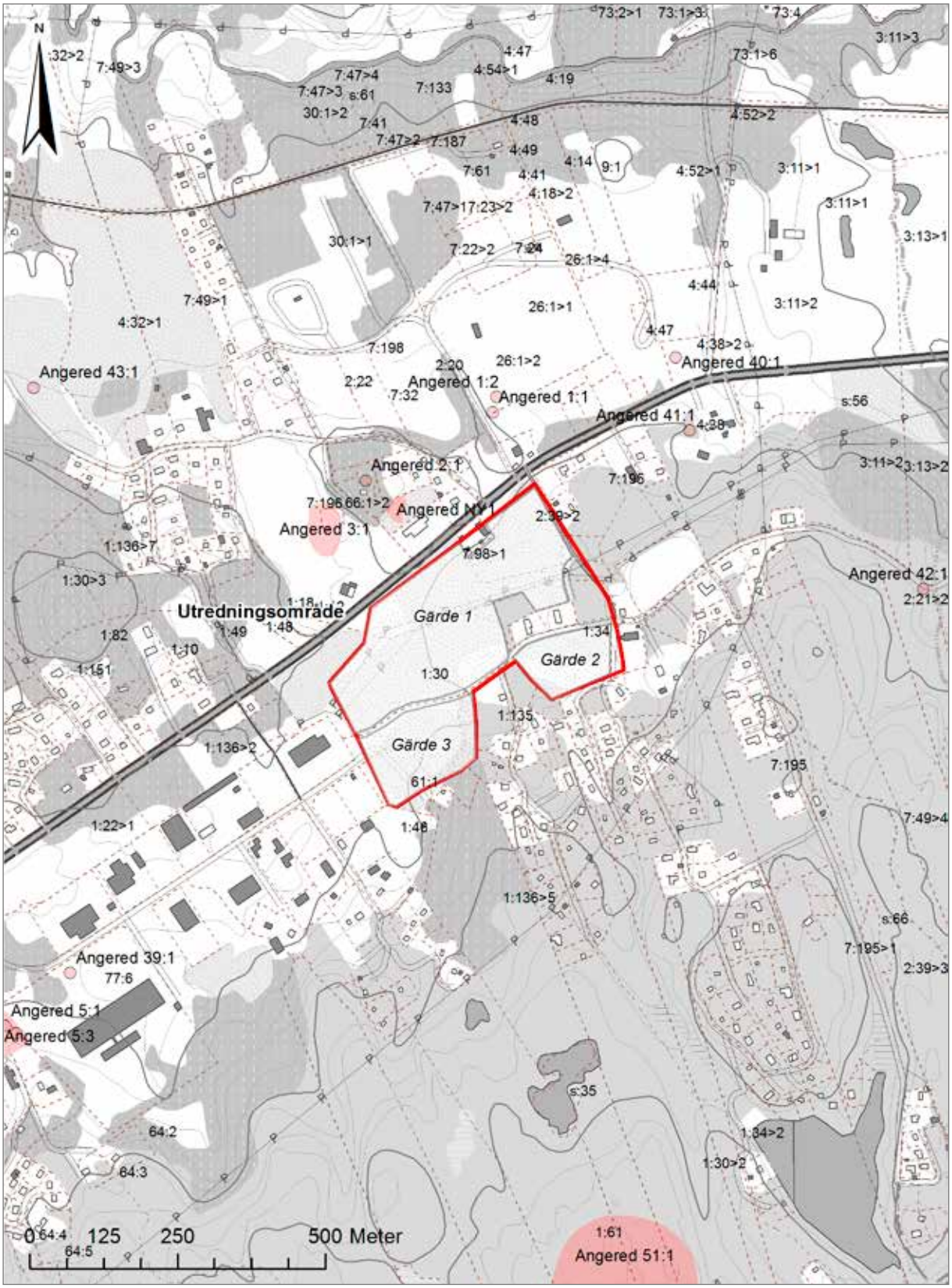

Figur 3. Utsnitt ur GSD*-Fastighetskartan, blad 7b2f/7125 med översikt över undersökningsområdet samt närliggande fornlämningar markerade. Observera att* NYI *som anges på kartan inte avser den* NYI *som föreliggande rapport hänvisar till. Skala 1:10 000.*

bergsmark. Gärde 3 angränsade mot skogsmark och högre terräng i öster och delvis i söder. I sydväst och väster finns bebyggd tomt- och industrimark. Mellan gärde 3 och gärde 1 löper en gammal bruksväg, samt en mindre bäck i sänka.

Fornlämningsbild och antikvarisk bakgrund

Fornlämningsbild

Inom exploateringsområdet fanns inför utredningen inga kända fornlämningar. I anslutning till och framför allt norr om exploateringsområdet, finns dock ett flertal lämningar av såväl förhistorisk som historisk karaktär (figur 3). Dessa utgörs av bland annat förhistoriska gravar (Angered 1:1-2, 2:1, 5:1–2), kolerakyrkogård (Angered 3:1), fossil åkermark (Angered 5:3), depåfynd (Angered 42:1), brott/täkt (Angered 51:1), samt flera fyndplatser för bland annat ett fragment av flintdolk (Angered 39:1), en båtformig stenyxa samt en tunnackig och en tjocknackig flintyxa (Angered 40:1), två skafthålsyxor (Angered 41:1 och 43:1). Vidare finns en nypåträffad boplats (även denna olyckligtvis benämnd NYI före registrering i FMIS), belägen strax norr om väg 190 och det aktuella utredningsområdet.

Antikvarisk bakgrund

En översiktlig analys av dessa lämningar i fornlämningsregistret FMIS, påvisar att flera av dem har berörts av olika former av undersökningar genom åren. De resta stenarna Angered 1:1–2 undersöktes och borttogs redan 1921 och 1968 (se Wigforss 1969). I dokumentationen från undersökningarna framgår att lämningarnas status som gravar är ifrågasatt. Vad lämningarna egentligen skulle representera om dessa inte var gravar framgår dock inte i dokumentationsmaterialet.

Stensättningen Angered 2:1 (som i själva verket utgör en skadad gravhög) förundersöktes i början av 1990-talet (Ragnesten 1992). En hög och en stensättning, Angered 5:1-2, undersöktes och borttogs 1970 (Wigforss 1970). Depåfyndet Angered 42:1 som bestod av fyra flintdolkar, en flintskära, fem skedformade skrapor samt ett 20-tal tunna avslag, undersöktes 1966 (Cullberg 1966). Fyndplatsen Angered 43:1, med fynd av en skafthålsyxa, berördes vid antikvarisk kontroll 2000, dock utan att några spår av konstruktioner eller fynd kunde konstateras (Filipsson 2009). Ett flertal utredningar har även genomförts i närområdet, bland annat i samband med projektet Västgas II inom vilket det genomfördes både utredningar och förundersökningar (Ragnesten 1989:2–3). Flertalet av dessa undersökningar genomfördes av Göteborgs Arkeologiska Museum (GAM). Någon djupare studie av alla de undersökningar som genomförts i Gunnilse-området har inte varit aktuell.

Generellt sett kan sägas att fornlämningsbilden i närområdet avspeglar ett landskap som innehållit många lämningar, däribland stensättningar, resta stenar, gravfält, fossil åkermark, boplatser mm. Dock är frekvensen av områden som har skadats avsevärt av täktarbeten och sopdeponering i historisk och modern tid hög, något som även avspeglar sig rent lämningsmässigt, då ett stort antal fornlämningar förefaller vara förstörda sett till Gunnilse-området i stort. Jämförelser av äldre uppgifter rörande lämningsbild i trakten och kvarvarande, fragmenterade fornlämningar, påvisar dock att området har haft betydelse under förhistorisk tid. Kunskapsbehovet utgår därmed från att ta reda på om det finns mer intakta lämningsmiljöer i Gunnilse-området.

Nämnas bör även att denna utredning delvis tangeras av en annan utredning genomförd under maj 2013 av Bohusläns museum inför breddning av väg 190. Resultaten från den utredningen kan sägas komplettera förförståelsen av det nu aktuella utredningsområdet. Exempelvis så har grävda schakt belägna direkt nordväst om och utanför de mest låglänta delarna av det här berörda utredningsområdet, påvisat förekomsten av vad som tolkades vara våtmarksavsatta lager (Rolöf & Åberg 2013). I ljuset av detta bedömdes de mer höglänta terrängavsnitten inom det nu berörda utredningsområdet som mer intressanta, åtminstone sett ur förhistorisk synvinkel.

Vid samma utredning konstaterades även en tidigare okänd boplatslämning (Angered NYI). Vid förundersökning hösten 2013 framkom anläggningar och fynd som delvis har placerats i romersk järnålder och folkvandringstid. Delar av fyndmaterialet härrörde från 1400–1750-tal. Inom området noterades även anläggningar från historisk tid (ibid).

Syfte, metod och genomförande

Syfte

Målen för särskild utredning är i första hand deskriptiva (planerings- och beslutsunderlag). Vid särskild

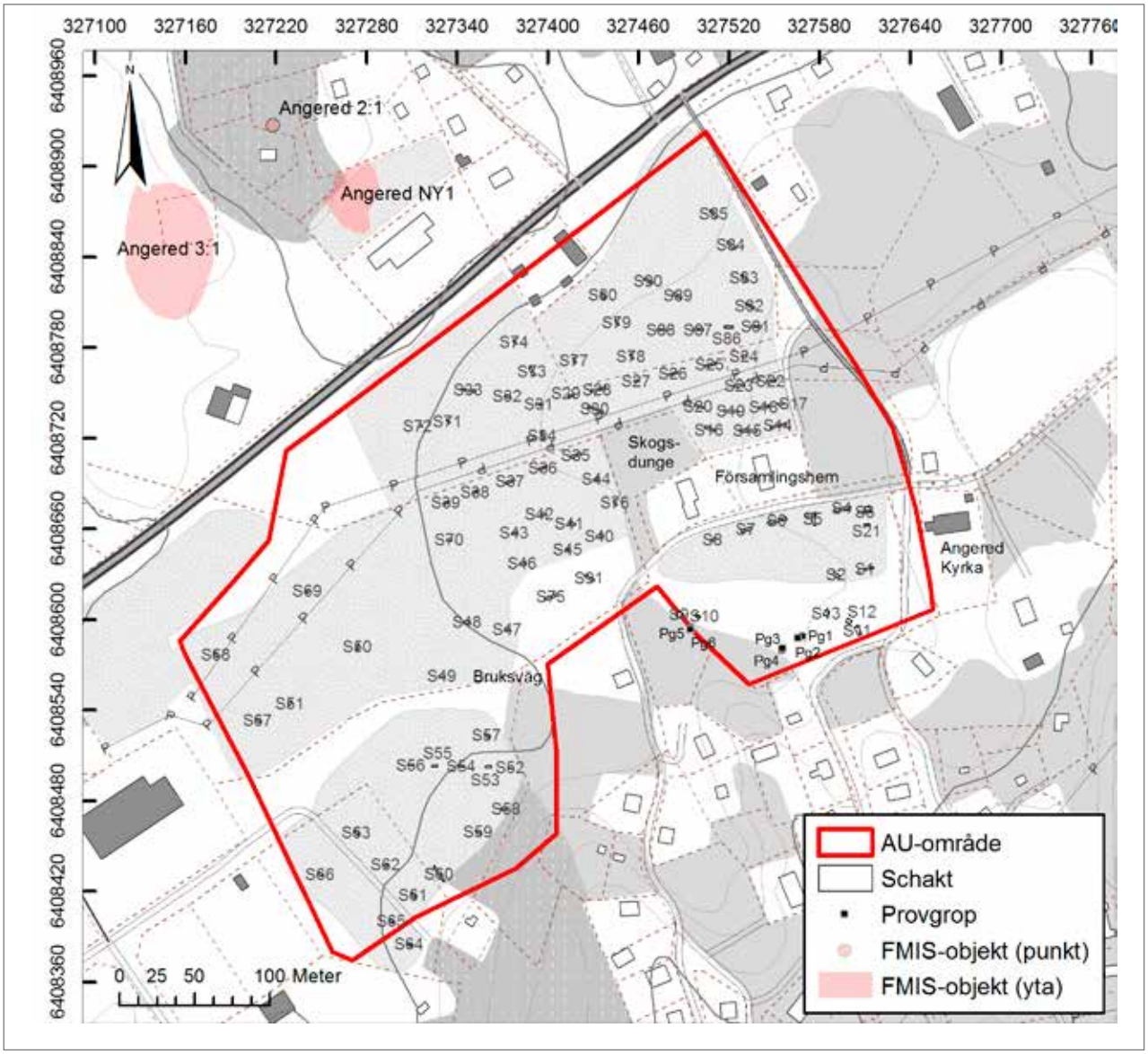

Figur 4. Plankarta över utredningsområdet och grävda schakt och provgropar. Skala 1:4 500.

utredning krävs att ambitionsnivån är tillräckligt hög för att motsvara utredningens syfte: När utredningen är klar ska alla lämningar inom området vara kända, de ska även vara bedömda avseende fornlämningsstatus. Målgrupper för utredningen är i första hand företagare, Länsstyrelsen, andra myndigheter samt undersökare. Fyndhantering föranledd av särskild utredning bör inte vara aktuell, sånär som på fynd som anses vara särskilt angelägna för den antikvariska tolkningen.

Frågeställningen för utredningen var: Förekommer det tidigare okända lämningar inom området?

Metod

Av upprättad undersökningsplan framgår att utredningen ämnades genomföras med sökschaktgrävning inom framför allt tre befintliga gärden inom området, med fokus på högre terrängavsnitt och med referensschakt i nedslänt. En befintlig skogsdunge och fårhage undantogs sökschaktgrävning och skulle bedömas utifrån kringliggande schakt. Påträffade anläggningar avsågs plandokumenteras, enstaka provundersökas för att fastställa art.

Dokumentationsarbetet skulle omfatta inmätning (urval topografi, sökschakt, anläggningar och eventuellt fynd), fotodokumentation (schakt, anläggningar), beskrivningar (områden, schaktiakttagelser,

plandokumentation anläggningar), fältdagbok (dagboksnotiser, genomförandeuppföljning, avvikelser etc.).

Alla eventuella fynd skulle beskrivas översiktligt i fält och återdeponeras. Fynd av särskilt antikvariskt värde kunde komma att omhändertas. För dessa skulle ansökas om fyndfördelning till Göteborgs stadsmuseum. I fält skulle tillvaratagna fynd förvaras i låsta utrymmen

Genomförande

Utredningen genomfördes i stort enligt ovan. Ett undantag utgörs av en mindre oplanerad kart- och arkivstudie, som kom att utföras efter fältarbetsfasen som en följd av resultaten från densamma. Framför allt bestod denna i att äldre och digitalt lantmäterimaterial gicks igenom översiktligt; detta för att nå en bättre bild av den aktuella lämningsbilden vad gäller den äldre bebyggelsen inom området (se vidare nedan). Det rör sig alltså inte om en fullskalig landskapshistorisk analys av historiska skeenden inom och i anslutning till området.

Nämnas bör även att utredningen vid ett tillfälle avbröts av markarrendator. Detta avbrott varade under en fältarbetsdag, men kunde förhållandevis snabbt lösas genom framför allt kontakter mellan arrendator och exploatör.

Resultat

Utredningsområdet utgjordes i princip av tre större gärden belägna söder om väg 190 och väster om Angered kyrka (jfr figur 3). I samband med särskild utredning grävdes totalt 91 schakt och sex provgropar inom särskilt intressanta och utvalda delar av utredningsområdet. Generellt sett berördes framför allt högre terrängavsnitt inom området (jfr figur 4). Övriga ytor, som i huvudsak sumpmarksområden, berördes endast mer översiktligt och utan att något av antikvariskt intresse kunde noteras.

Det har också kunnat konstateras att den tidigare bilden av lagerföljden i de mer låglänta och norra delarna av det här berörda utredningsområdet stämde förhållandevis väl. Även vid denna utredningen noterades i området mörkare lager som generellt sett tolkades vara naturligt våtmarksavsatta. Mellan dessa områden och de högre belägna anläggningsförande sandiga ytorna för NYI och 2, det vill säga de mer centrala och lägre delarna av gärde 1 och 3, utgjordes undergrunden emellertid generellt sett av lera (jfr bilaga 1).

Totalt sett har två områden (NY 1-2) med lämningar och/eller fynd av förhistorisk eller historisk karaktär kunnat fastställas i samband med utredningen, vilka presenteras nedan. För mer detaljerat kart- och fotomaterial över påträffade anläggningar inom området för NYI, se bilaga 4a-b och 5.

NY1

Området för NYI utgörs av en större, flack platå. Området, som sluttar svagt åt väster, norr och söder, genomskärs av tomtmarken för församlingshemmet och en skogsdunge omgiven av gärdesgård. Direkt i öster vidtar område med fårhage och byggnadslämningar (NY2), vilket delvis överlappas av NYI, och en mindre lövskogsdunge. Genom den norra delen av området löper ett relativt markant dike (V–Ö). I den östra delen av det senare, noterades en rest av en gärdesgård samt vad som uppfattades kunna vara eventuell odlingssten. Inom detta område grävdes totalt 31 schakt (S3–6, 14–30, 77–79, 81–83, 86–90, figur 5).

Inom området påträffades sammanlagt 66 anläggningar, vilka har tolkats kunna utgöra 26 stolphål (A3, 6, 7, 10, 11, 19, 20, 24, 26, 27, 31, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65), sex gropar (A8, 22, 23, 56, 64, 66), sex härdar (A5, 9, 14, 25, 29, 33), tre rännor (A16, 36, 52), tre lager (A12, 15, 28), en ugnslämning (A37), samt 19 mörkfärgningar av mer oklar tolkning och karaktär (A1, 2, 4, 13, 17, 18, 21, 30, 32, 34, 35, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 55). Inom området noterades även flera diken (A68–70). Anläggningarna var belägna främst på och i nedslänt av avsatsen och norr om församlingshemmet (figur 6a–d). Ett mindre antal framkom i grävda schakt söder om densamma. Det är inte osannolikt att anläggningar även kan förekomma inom fårhagen i öster. Flera av anläggningarna föreföll eventuellt ha en mer sentida och historisk härkomst (jfr bilaga 3).

Det påträffade fyndmaterialet av tydlig förhistorisk karaktär utgjordes ett mindre antal slagen flinta, keramik och brända ben. Inom området framkom även ett historiskt fyndmaterial i form av framför allt tegel, glas, porslin, keramik, järn med mera. Delar av det keramiska fyndmaterialet omhändertogs för vidare granskning av Torbjörn Brorsson vid Kontoret för keramiska studier (KKS), varvid det kunde konstateras att det merparten av det historiska keramikmaterialet kunde placeras i en eftermedeltida fas, medan den enda och

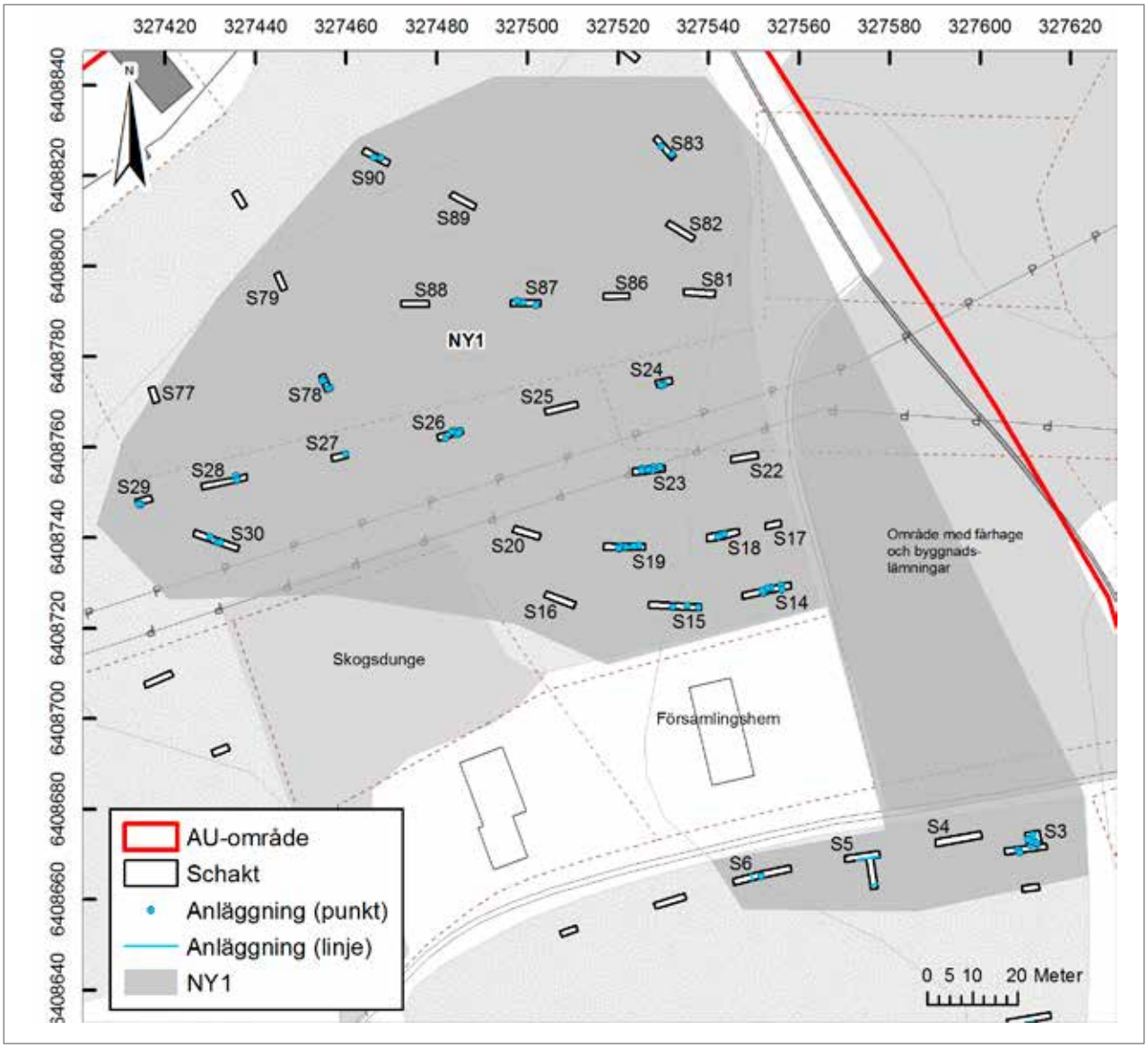

Figur 5. Plankarta NY1 med schakt och anläggningar (onumrerade). Skala 1:2 000.

Fnr	Material	Antal	Kommentar	Relation (Anl, Schakt, provgrop, fyndenhet)	
				A	S/Pg/F
1	Keramik	1	Rensfynd, schakt. Rödgods, eftermedeltida.	-	S6
2	Keramik	3	Rensfynd, schakt. Yngre glaserat rödgods. Gryta 1400-1750 tal.	-	S18
3	Keramik	1	Rensfynd, anläggning. En rabbad skärva, YBÅ eller äldre FRJÅ.	A315	S19
4	Keramik	2	Rensfynd, schakt. Rödgods, eftermedeltida.	-	S53

Tabell 1. Keramikmaterial, Gunnilse centrum AU.

Figur 6a.

Figur 6b.

Figur 6a–d. Översikt område samt schakt med anläggningar, NY1. *6a, översikt* NY 1, *foto från nordväst. 6b, översikt* S19, *foto från öster. 6c, Översikt* S23, *foto från öster. 6d, översikt* S26, *foto från öster. Foton: Joakim Åberg och Delia Ní Chíobháin.*

Figur 6c.

Figur 6d.

Figur 7a (ovan) och b (nedan). Översikt område NY2. *Foto från syd-sydväst och sydöst: Joakim Åberg.*

Figur 8. Rektifierad karta, 1962. Skala 1:3 000.

förhistoriska skärvan härrör från yngre bronsålder alternativt äldre förromersk järnålder (jfr tabell 1). Även benmaterialet togs tillvara, vilket kommer att interrimförvaras på Bohusläns museum.

Platsen har, trots de historiska inslagen, en förhållandevis tydlig förhistorisk boplatskaraktär. Utifrån det påträffade fyndmaterialet har NY1 tolkats som en boplats av trolig yngre bronsålders- alternativt äldre järnålderskaraktär, med en storlek om cirka 20 200 kvadratmeter (jfr figur 5), belägen cirka 80–88 m ö. h. Lämningen är inte att betrakta som avgränsad.

NY2

Område NY2 utgörs av område som idag nyttjas som fårhage (figur 7a–b), och som delvis överlappas av NY1 i väster. Inom NY2 noterades flera konstruktioner efter eventuella husgrunder och/eller murrester, vilka föreföll vara omstrukturerade eller möjligen rekonstruerade. Området, som vid utredningstillfället hade får och var inhägnat med elstängsel, utreddes inte vidare under fältfasen, även om det fanns misstankar om att anläggningar från såväl förhistorisk som historisk tid kunde förekomma inom området. För att om möjligt klargöra vad lämningarna egentligen representerar, genomfördes en mindre kart- och arkivstudie av lantmäteriets kartmaterial (websök) i samband med det inledande rapportarbetet.

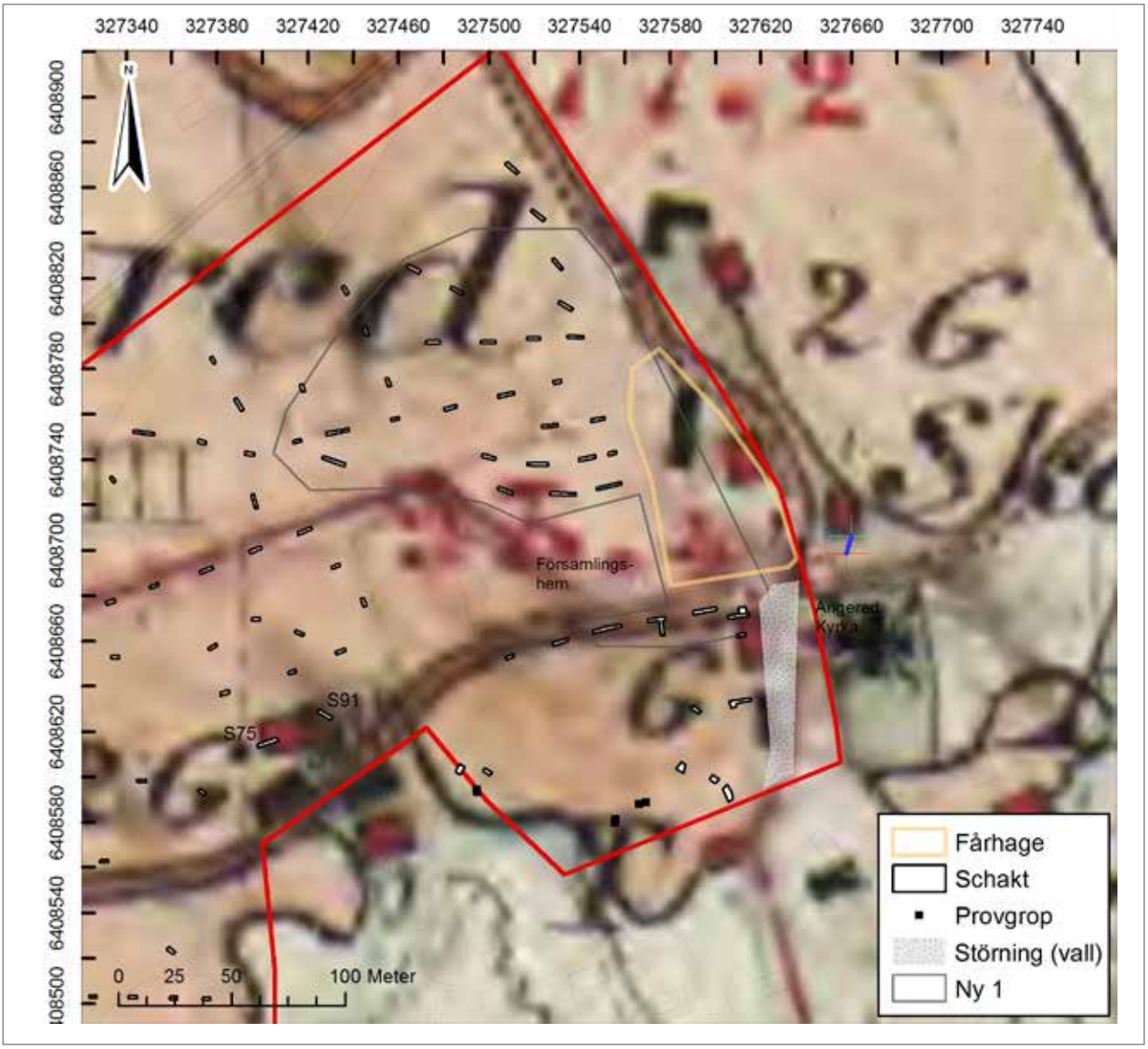

Figur 9. Rektifierad karta, 1890. Skala 1: 3 000.

På ekonomiska kartan från 1962 och häradsekonomiska kartan från 1890-tal kunde ett fåtal byggnader noteras i området (figur 8 och 9). Dessutom kunde ytterligare byggnader noteras lite längre åt sydväst (se vidare nedan). Vid rektifiering av kartmaterialet från laga skifte 1834 framträdde emellertid mer omfattande uppgifter om bebyggelse inom området (figur 10), som av allt att döma utgör delar av den gamla by-/gårdstomten för Angereds kyrkby. Av den ursprungliga bebyggelsen inom området är endast en liten del synlig idag.

Sammanfattningsvis utgör NY2 en äldre by-/gårdstomt, med en storlek om cirka 8 750 kvadratmeter (figur 11 och 12). Sett till det kartmaterialet fortsätter lämningen tydligt utanför planområdet åt öster, men det är i nuläget oklart i vilken omfattning lämningar kan kvarligga i detta område. Lämningen är att betrakta som oavgränsad, även om kartmaterialet i detta fall ger en indikation om gränserna för området i stort.

Övriga iakttagelser

Sett till utredningsområdet som helhet berördes även ett fåtal områden som inte direkt var belägna inom de ovan beskrivna gärdena 1–3. I en förhållandevis tätt bevuxen skogsdunge (björk, asp, lönn med mera) belägen söder om gärde 1, noterades en knappt synlig men större och i princip sten- och grustäckt yta, som vid fältfasen bedömdes kunna utgöra rester av en sentida gårdsplan alternativt husgrund. Två schakt (S75 och S91) grävdes inom området, varvid rikligt med recent fyndmaterial

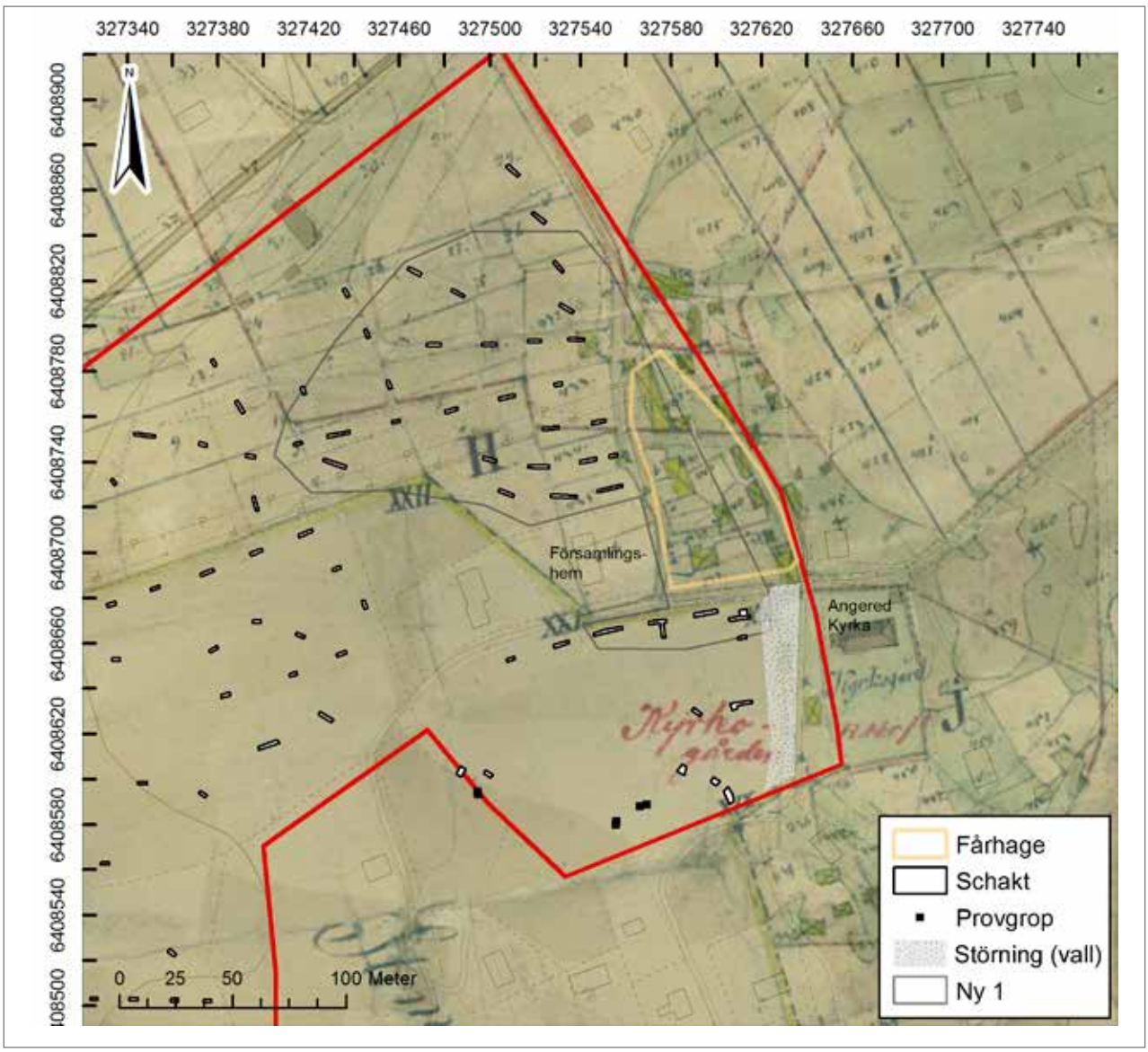

Figur 10. Rektifierad karta, 1834. Skala 1: 3 000.

i form av bland annat keramik, porslin, tegel, fönsterglas med mera, samt eventuellt syllstensmaterial och/eller dränering, bärlager och hela brädor kunde konstateras (se bilaga 1). I stort gav området intryck av att vara mycket omrört och till stora delar förstört.

Vid rektifiering av ekonomiska kartan från 1962, kunde vad som förefaller vara en lada och ett bostadshus noteras i just detta område (jämför figur 8 ovan). Även i kartmaterialet från 1890 (häradsekonomiska kartan) kan ett minst två byggnader ses i detta område (se figur 9). Äldre kartmaterial än detta har inte kunnat lokaliseras. Dessa lämningar har dock sett till påträffade konstruktioner och fyndmaterial bedömts vara förhållandevis sentida. Detta sammantaget med områdets omrörda karaktär innebär att dessa konstruktioner inte bedöms ha några vidare behov av antikvariska åtgärder. Värt att notera är även att en idag befintlig bruksväg, delvis gärdesgårdsförsedd, ses i det historiska kartmaterialet, strax söder om nämnda byggnation.

I området söder om gärde 2 grävdes såväl schakt som provgropar, närmare bestämt inom områdets mer högre belägna sluttningar i sydväst och sydost (se figur 4 ovan). Den sydvästra delen av området utgjordes av flackare sandig mark, som i väster och sydväst övergår i bergsmark med häll och/eller berg i dagen. Här grävdes två schakt (S9 och 10) och två provgropar (PG 5 och 6), dock utan några anmärkningsvärda resultat; endast någon enstaka slagen flinta kunde noteras (se bilaga 1–2). Den sydöstra delen bestod av tät, trädbevuxen (björk, gran, asp med mera) i nordvästlig sluttning ned

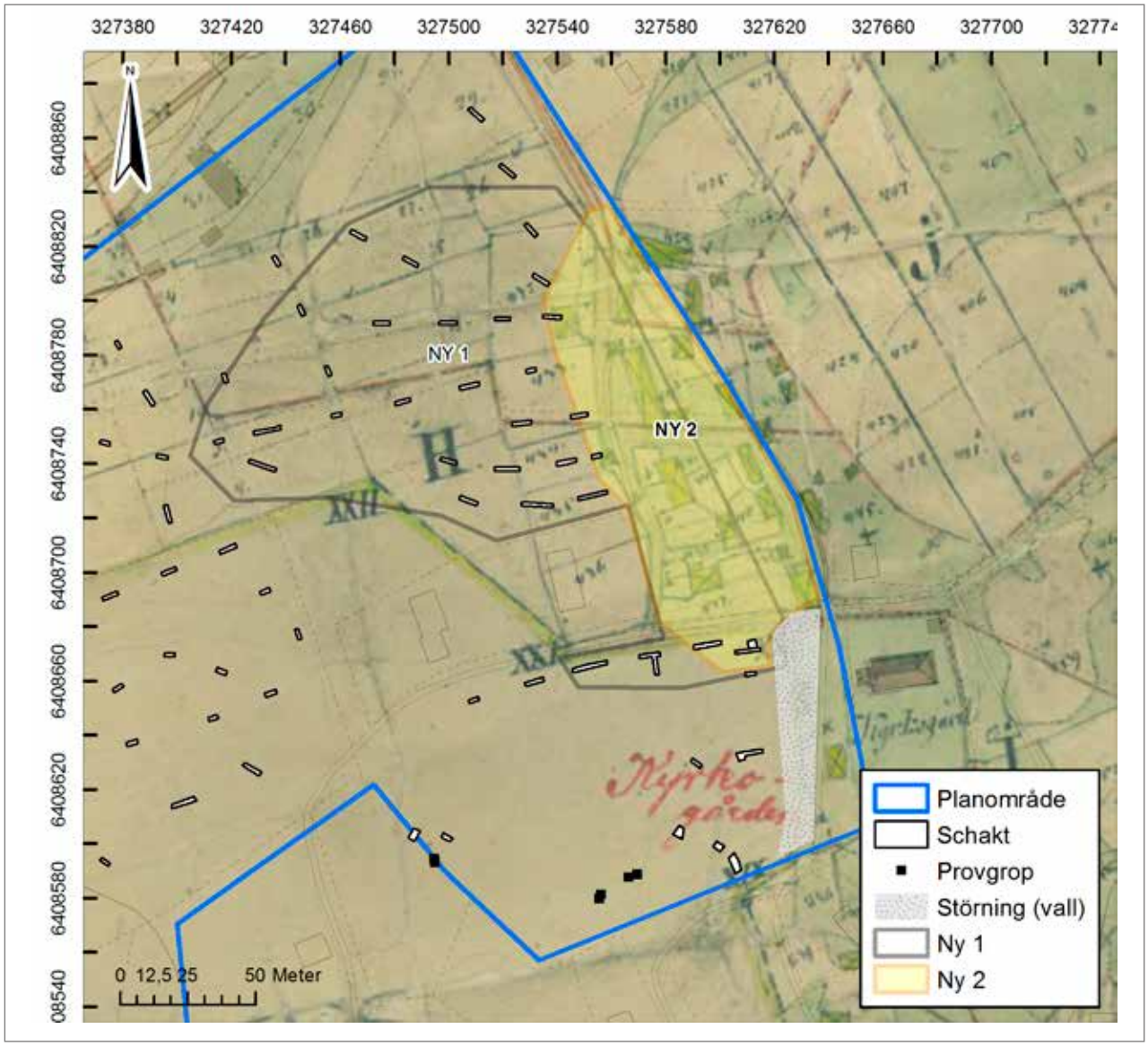

Figur 11. Utbredning NY2. *Med rektifierad karta, laga skifte 1834 som bakgrund. Skala 1:2 500.*

mot sumpmark i väst och nordväst. Tre grävda schakt (SII–I3) visade på extremt sandigt markslag, dock utan att vare sig anläggningar eller fynd kunde noteras (se bilaga 1). Lite längre åt väster och alldeles i kanten av sumpmark grävdes fyra provgropar (PG 1–4), vilket endast resulterade i att recenta fynd i form av bland annat tegel, porslin och glas kunde konstateras (se bilaga 2).

I anslutning till gärde 1, direkt norr om en villabebyggd tomtmark och nordväst om församlingshemmet (se figur 4), fanns en skogsdunge som i norr, väster och öster omgavs av en taggtrådsförsedd gärdesgård. I söder vidtog tomtmarken till villabebyggelsen och området är egentligen en del av densamma. Inom området, som var glest beväxt med bland annat björk, asp och lönn/hassel, kunde vad som uppfattades vara minst två (eventuellt fyra) grävda och igenlagda provgropar noteras. Det har i skrivande stund inte gått att få fram några uppgifter om vad dessa skulle kunna representera och området, som var undantaget i undersökningsplanen och inte kunde kommas åt med grävmaskin, kom inte heller att beröras vidare i samband föreliggande utredning.

Resultat mot undersökningsplanen

Målsättningarna med undersökningen får med hänvisning till ovanstående rubriker *Syfte, metod och genomförande* och *Resultat* anses vara uppfyllda.

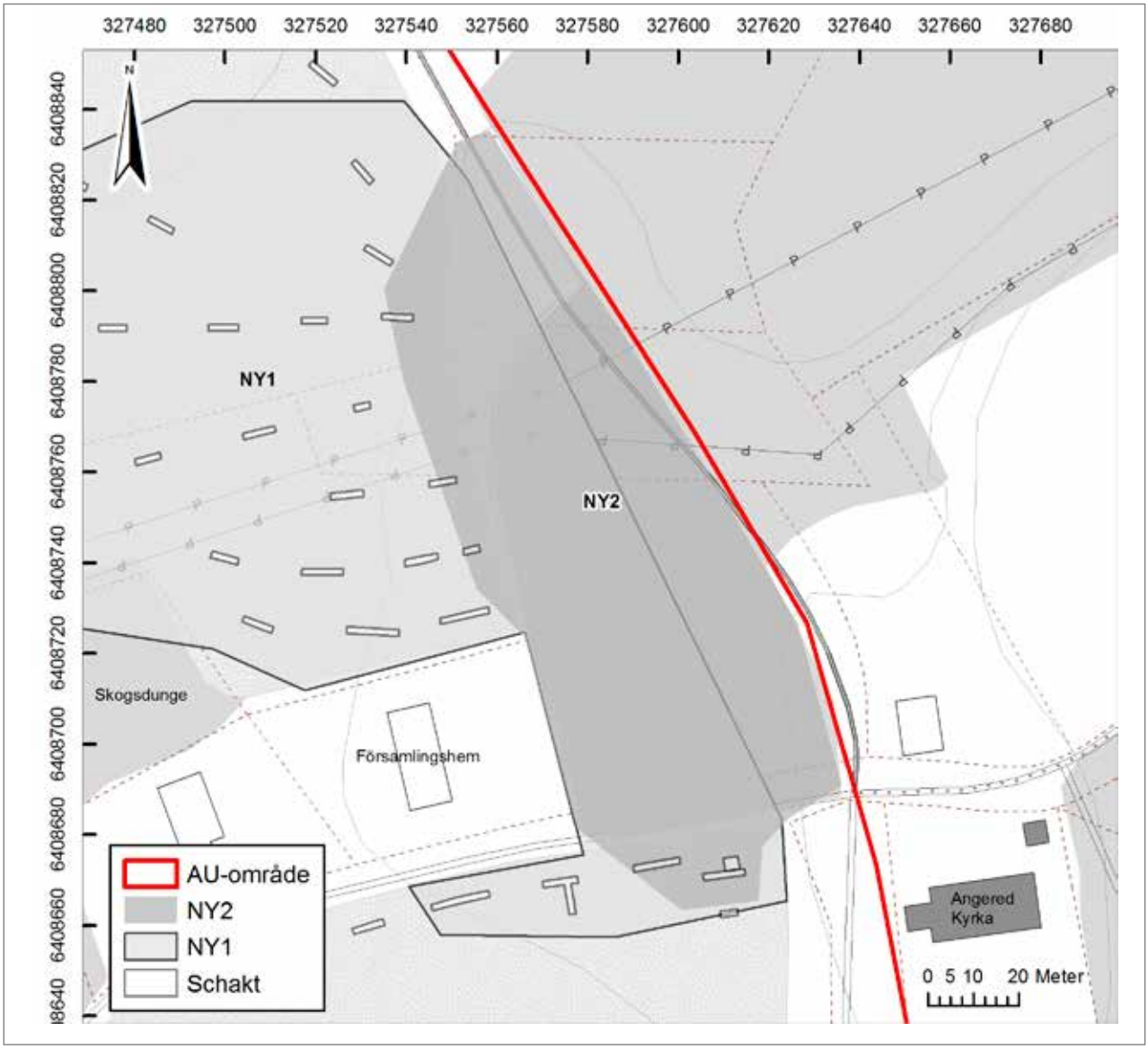

Figur 12. Plankarta med utbredning NY2. *Skala 1:1 500.*

RAÄ-nr / Objekt nr	Fastighet	Lämningstyp	Storlek (m²)	Markslag	Antikvarisk bedömning	Vetenskaplig och pedagogisk potential
NY1	Stommen 1:30, 7:98 m.fl.	Boplats	20 200	Åker-/ängs- och hag-mark	Fast fornlämning	-
NY2	Stommen 1:30, 7:98 m.fl.	By-/ Gårdstomt	8 750	Hagmark/ fårhage	Fast fornlämning	-

Tabell 2. Objekttabell NY *1–2.*

Slutsats och åtgärdsförslag

I samband med föreliggande utredning har två tidigare okända fornlämningar, NY 1–2, kunnat konstateras. Dessa har båda bedömts vara fasta fornlämningar. Respektive fornlämnings utbredning har inrapporterats till FMIS. Lämningarna är inte att betrakta som avgränsade.

En sammanställning av administrativa data för fornlämningarna finns i tabell 2 ovan.

Litteratur

Tryckta källor

Cullberg, K. 1966. An 042. Västergötland, Vätle hd, Angered sn, Rågården 2:21. Depåfynd. Göteborgs stadsmuseum. Arkeologisk arkivrapport Nr 1966:01.

Filipsson, E-B. 2009. Arkeologisk rapport från Göteborgs stadsmuseum 2009:13. Antikvarisk kontroll. Angered 43:1, Angered socken, Västergötland.

Ragnesten, U. 1989. Rapport över kompletterande arkeologisk utredning samt förundersökningar för Västgas II, Angered och Bergum, Göteborgs kommun 1989–90, Göteborgs stadsmuseum. Arkeologisk arkivrapport. 1989:02

Ragnesten, U. 1989. Rapport över kompletterande arkeologisk utredning och vissa förundersökningar för Västgas II, Angered och Bergum, 1989. Göteborgs stadsmuseum. Arkeologisk arkivrapport. 1989:03

Ragnesten, U. 1992. Rapport över arkeologisk förundersökning i Göteborgs kommun 1992. Angereds socken nr 2. Hög. Göteborgs stadsmuseum. Arkeologisk arkivrapport. 1992:03

Wigforss, J. 1969. 19:1 resta stenar - Två resta stenar, tidigare undersökta och flyttade. Göteborgs Arkeologiska Museum. Fyndrapporter 1969, s. 385–391.

Wigforss, J. 1970. Hög, stensättning och terrassåkrar. Göteborgs Arkeologiska Museum. Fyndrapporter 1970:2, s. 633–680.

Otryckta källor

FMIS, Digitala Fornminnesregistret. Riksantikvarieämbetet, Stockholm. Tillgänglig digitalt: http://www.fmis.raa.e.

Ekonomiska kartan, Angered 1962 (JI33-7b2f64).

Häradsekonomiska kartan, Jonsered 1890-97 (JI12-33-16).

Laga skifte, Angereds socken 1834. (akt 07-2:4).

Program för Gunnilse centrum – Nya bostäder och infrastruktur. Stadsbyggnadskontoret i Göteborg 2009.

Rolöf, M & Åberg, J. Utredning och förundersökning i Angered. Rapport i manus 2013.

Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier (KKS). Uppgifter via mail den 23 oktober 2013

Tekniska och administrativa uppgifter

Västarvet dnr:	VA 443-2013
Västarvet pnr:	11426
Lst dnr:	431-12594-2013
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Göteborg
Socken:	Angered
Fastighet:	Stommen 1:30, 7:98 m. fl.
Uppdragsgivare:	Göteborgs stad, Fastighetskontoret
Ansvarig institution:	Västarvet/Bohusläns museum
Projektansvarig:	Joakim Åberg
Fornlämningsnr:	-
Ek. karta:	7b2f/7125
Läge:	X 6408679,294, Y 327378,366
Meter över havet:	Ca 70–90 m ö. h.
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Fältpersonal:	Joakim Åberg, Delia Ní Chíobháin
Konsulter:	Björsgårds entreprenad
Fältarbetstid:	2013-09-02–09-10
Arkeologtimmar:	96
Undersökt yta:	135 000 m² (AU-område), 760,5 m² (schakt)
Arkiv:	Bohusläns museums arkiv
Fynd:	Kommer att förvaras i Göteborgs stadsmuseums magasin, GSMA: 130031 (F.nr: 1–4).

Bilagor

Bilaga 1. *Schakt*

Bilaga 2. *Provgropar*

Bilaga 3. *Anläggningar*

Bilaga 4a–b. *Plankartor, anläggningar* NYI. *Skala 1:800*

Bilaga 5. *Fotobilaga, schakt och anläggningar*

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
1	-	18,5	0-0,06 förna; 0,06-0,30 brun siltig sand; 0,30-0,48 ljusgrå lerig sand;0,48 - gul sandig lera	0,54	Nej	Nej	Dike i S kant (A67). Stenfyllt med enstaka större tegelfragment. Porslin, tegel, glas, järn, keramik noterades i schakt (1800-tal).
2	-	6,5	0-0,10 förna; 0,10-0,30 brun sandig silt; 0,30-0,48 mörkbrun siltig sand; 0,48-0,58 brun sand; 0,58-0,70 mörkgrå lersilt; 0,70 - ljusgrå sand	0,75	Nej	Nej	Enstaka sentida järn, porslin, glas i matjord.
3	NY1	23	0-0,08 förna; 0,08-0,22 mörkbrun sand; 0,22-0,40 brunsvart stenig grusig sand; 0,40 - brungul grusig sand	0,48	Ja	Nej	L3 sotigt och svedjeminnande. Tolkning dock osäker och klarlagd. Flera anläggningar i schakt (A1-4). Även flera ev plogspår i botten av schakt, sotig sand och ca 0,10-0,15 m i bredd. Efter utvidgning av schakt förändrades anläggningsbilden drastiskt, jfr A12-15.
4	NY1	16,5	0-0,10 förna; 0,10-0,32 mörk brungrå sand; 0,32-0,48 mörkgrå sand; 0,48-0,56 mörk gråsvart sand; 0,56 - ljusbrun grusig sand	0,60	Nej	Nej	Mörkare oregelbundet parti centralt i schakt, brunsvart delvis stenig sand med fynd av enstaka tegel. Sannolikt sentida. V om detta förefaller jordlager vara omrörda hela sträckan utom allra längst i V närmast schaktkant (där gulbrun sand).
5	NY1	22	0-0,14 förna; 0,14-0,32 flammig brungrå sandig silt; 0,32-0,44 mörkgrå sand/ flammig grå sand; 0,44 - gulbrun grus sand	0,48	Nej	Nej	Ett sannolikt sentida dike (A68) i N del av schakt, mörkgrå stenig grusig sand, 0,60 m i bredd. Sannolikt sentida. Ytterligare och klart sentida dike (A69) i S del av schakt, mörkgrå sandig silt med tät rundstensfyllning, 0,35 m i bredd. V del av schakt var lerigt och av allt att döma omgrävt i modern tid.
6	NY1	20,5	0-0,08 förna; 0,08-0,35 gråbrun grusig sand; 0,35-0,43 grå sand med inslag av grus; 0,43 - gulbrun sand	0,43-0,48	Ja	Ja	En anläggning i schakt (A5). Strax V om denna framkom stensatt dike/dränering (A70).
7	-	11	0-0,08 förna; 0,08-0,24 gråbrun siltig sand; 0,24 - gulbrun sand-ljusbrun sand	0,32	Nej	Nej	Enstaka djurgångar i schakt och tegel i matjord.
8	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,40 brun siltig sand; 0,40 - brungul finsand	0,48	Nej	Nej	-
9	-	10,5	0-0,10 förna; 0,10-0,30 ljusbrun sand; 0,30-0,40 gulbrun finsand; 0,40 - beige finsand	0,42	Nej	Nej	-
10	-	7	0-0,10 förna; 0,10-0,24 ljusbrun finsand; 0,24-0,40 gulbrun finsand; 0,40 - beige finsand	0,44	Nej	Ja	Fynd av 1 flinta. Även enstaka porslin.

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
11	-	18	0-0,10 förna; 0,10-0,35 brun sand; 0,35-0,47 gulbrun sand; 0,47 - brun-gul sand	0,66	Nej	Nej	Häll går i dagen på sina ställen. Mycket sandigt.
12	-	8,5	0-0,08 förna; 0,08-0,28 brun sand; 0,28 - gul finsand	0,54	Nej	Nej	Mycket sandigt.
13	-	12	0-0,10 förna; 0,10-0,36 brun sand; 0,36-0,40 ljusare brun sand; 0,40 - brungul-gul finsand	0,52	Nej	Nej	Mycket sandigt.
14	NY1	15	0-0,15 förna; 0,15-0,30 mörk brungrå siltig sand; 0,30-0,41 mörkgrå sand; 0,41 - gulbrun stenig grusig sand	0,42-0,48	Ja	Nej	Flera anläggningar i schakt (A6-11). Relativt stenigt och grusigt i Ö del av schakt, avtar tydligt åt V.
15	NY1	15,5	0-0,10 förna; 0,10-0,24 brungrå siltig sand; 0,24 - gulbrun grusig sand	0,31	Ja	Nej	Flera anläggningar i schakt (A16-18).
16	NY1	10,5	0-0,10 förna; 0,10-0,31 mörkgrå siltig sand; 0,31 - gulbrun grusig sand	0,35	Nej	Nej	Djurgångar alt. plogspår i undergrund.
17	NY1	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,32 mörkgrå siltig sand; 0,32-0,38 mörkbrun stenig sand	0,42	Nej	Nej	-
18	NY1	10	0-0,18 förna; 0,18-0,32 mörkgrå siltig sand; 0,32-0,42 mörkgrå-svartgrå sotig sand; 0,42 - gulbrun grusig sand	0,44	Ja	Nej	3 anläggningar i schakt (A19-21). Även enstaka sentida keramik i schakt.
19	NY1	13	Jfr S20	0,32	Ja	Ja	Flertal anläggningar i schakt (A22-27).
20	NY1	8,5	0-0,08 förna; 0,08-0,28 grå siltig sand; 0,28 - gulbrun grusig sand	0,34	Nej	Nej	Djurgångar alt. plogspår i undergrund.
21	NY1	5	0-0,12 förna; 0,21-0,30 svartbrun sand; 0,30-0,34 brunsvart sand; 0,34 - orangebrun sand	0,45	Nej	Nej	-
22	NY1	9	0-0,08 förna; 0,08-0,28 grå siltig sand; 0,28 - gulbrun stenig grusig sand	0,32	Nej	Nej	Enstaka tegel, porslin.
23	NY1	10,5	0-0,08 förna; 0,08-0,20 grå siltig sand; 0,20-0,28 gråbrun sand; 0,28-0,36 mörkgrå-svart sand; 0,36 - gulbrun grusig sand	0,40	Ja	Nej	Ev sot i L4. Flera anläggningar (A28-34).

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
24	NY1	5,5	0-0,08 förna; 0,08-0,35 grå siltig sand; 0,35-0,47 brungrå siltig sand; 0,47-0,55 mörkgrå-svart sand; 0,55 - gul-brun stenig grusig sand	0,58	Ja	Nej	2 anläggningar i schakt (A35-36).
25	NY1	10	0-0,10 förna; 0,10-0,33 grå siltig sand; 0,33-0,39 mörkgrå-svartgrå sand; 0,39 - gulbrun stenig grusig sand	0,42-0,50	Nej	Nej	Enstaka tegel i matjord.
26	NY1	8	0-0,10 förna; 0,10-0,38 grå siltig sand; 0,38 - gulbrun sand	0,40	Ja	Nej	Flera anläggningar i schakt (A37-43).
27	NY1	5	0-0,10 förna; 0,10-0,48 grå siltig sand; 0,48-0,62 mörkgrå-svartgrå sand; 0,62 - gulbrun sand	0,66	Ja	Nej	1 recent anläggning i schakt (A44).
28	NY1	13,5	0-0,10 förna; 0,10-0,46 grå siltig sand; 0,46-0,64 svartgrå sand; 0,64 - gul-brun sand	0,40-0,68	Ja	Nej	3 anläggningar i schakt (A45-47). Schakt djupare i Ö.
29	NY1	5	0-0,10 förna; 0,10-0,40 grå siltig sand; 0,40 - brungul finsand	0,44	Ja	Nej	2 anläggningar i schakt (A48-49).
30	NY1	14,5	0-0,08 förna; 0,08-0,38 grå siltig sand; 0,38 - gulbrun ngt grusig sand	0,39-0,42	Ja	Nej	3 anläggningar i schakt (A50-52).
31	-	6	0-0,10 förna; 0,10-0,34 grå siltig sand; 0,34 - ljusbrun-brungul finsand	0,36	Nej	Nej	-
32	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,42 grå siltig sand; 0,42 - ljusbrun sandig silt	0,44	Ja	Nej	1 anläggning i schakt (A53).
33	-	13	0-0,10 förna; 0,10-0,30 grå siltig sand; 0,30 - gulbrun grusig sand	0,35-0,42	Nej	Nej	L3 av samma karaktär som markbeskaffenhet på högre belä-gen mark inom Ny 1. Dock skarp kant mellan L2-L3.
34	-	9	0-0,08 förna; 0,08-0,26 brungrå siltig sand; 0,26 - brungul ljus finsand	0,38-0,44	Ja	Nej	1 recent anläggning i schakt (A54).
35	-	9,5	0-0,10 förna; 0,10-0,32 grå siltig sand; 0,32 - gulbrun-ljusbrun sandig lera	0,34-0,38	Nej	Nej	-
36	-	8	0-0,10 förna; 0,10-0,40 grå siltig sand; 0,40 - brungul finsand	0,42-0,78	Nej	Nej	Flammig övergång L2-L3.

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
37	-	8,5	0-0,10 förna; 0,10-0,35 grå siltig sand; 0,35-0,57 mörk svartgrå sand; 0,57 - brungul finsand	0,68	Nej	Nej	Flammig övergång L3-L4. L3 ev vegetationslager.
38	-	6,5	0-0,10 förna; 0,10-0,35 grå siltig sand; 0,35-0,49 gråbrun sand; 0,49 - ljus-brun sand	0,68	Nej	Nej	-
39	-	6	0-0,10 förna; 0,10-0,40 grå siltig sand; 0,40 - ljusbrun lera	0,46	Nej	Ja	1 flinta i L2.
40	-	6,5	0-0,10 förna; 0,10-0,25 grå siltig sand; 0,25-0,46 mörkgrå sandig silt; 0,46 - ljusbrun ngt siltig sand	0,58	Nej	Nej	-
41	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,30 grå siltig sand; 0,30 - ljusbrun-gulbrun sandig lera	0,42	Nej	Nej	-
42	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,34 grå siltig sand; 0,34-0,51 mörk brungrå sandig silt; 0,51 - brungul finsand	0,57	Nej	Nej	Enstaka djurgångar i L4.
43	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,33 grå sandig silt; 0,33 - brungul sandig lera	0,40-0,45	Nej	Nej	-
44	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,22 grå sandig silt; 0,22-0,39 ljusare grå sandig silt; 0,39 - ljusbrun lera	0,44	Nej	Nej	Tegel och glas i L2.
45	-	4,5	0-0,10 förna; 0,10-0,42 grå sandig silt; 0,42-0,53 mörkgrå sandig silt; 0,53 - ljusbrun sandig silt	0,56	Nej	Nej	Tegel och glas i L2.
46	-	6,5	0-0,10 förna, 0,10-0,38 grå siltig sand; 0,38 - brungul lera	0,58	Nej	Nej	-
47	-	5	0-0,08 förna; 0,08-0,28 grå sandig silt; 0,28 - ljusbrun lera	0,32	Nej	Nej	Mycket tegel i L2, även glas, järn mm.
48	-	6	0-0,10 förna; 0,10-0,30 grå sandig silt; 0,30-0,49 grå lerig silt; 0,49 - ljusbrun-gråbrun silitig lera	0,56	Nej	Nej	-
49	-	5,5	0-0,08 förna; 0,08-0,32 grå siltig lera; 0,32 - ljusbrun lera	0,40	Nej	Nej	Tegel och porslin i L2.

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
50	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,20 grå sandig silt; 0,20-0,28 grå siltig lera; 0,28 - gul-grå lera	0,31	Nej	Nej	-
51	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,23 grå sandig silt; 0,23 - ljusbrun lera	0,32	Nej	Nej	-
52	-	5	0-0,10 förna, 0,10-0,26 grå siltig sand; 0,26 - ljusbrun-gulbrun lera	0,30	Nej	Nej	-
53	-	4,5	0-0,08 förna; 0,08-0,12 grå siltig lera; 0,12-0,28 grå lera; 0,28 - brungul lera	0,30	Nej	Ja	Fynd av bl a 1 kritpipa (del av), även sentida keramik, porslin, glas mm.
54	-	5,5	0-0,08 förna; 0,08-0,24 grå siltig lera; 0,24 - ljusbrun lera	0,35	Nej	Nej	Sentida glas, tegel, järn mm.
55	-	4,5	0-0,08 förna; 0,08-0,22 brun lera;0,22 - ljusare brun lera	0,25	Nej	Nej	Enstaka tegel.
56	-	5,5	0-0,06 förna; 0,06-0,18 grå siltig lera; 0,18 - grå lera	0,27	Nej	Nej	Enstaka sentida skiffer.
57	-	6	0-0,08 förna; 0,08-0,12 grå siltig lera; 0,12 - gråbrun lera	0,22	Nej	Nej	-
58	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,24 grå lersilt; 0,24 - ljusbrun lera, mkt kompakt	0,30	Nej	Nej	-
59	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,30 brungrå siltig lera; 0,30-0,36 brunsvart finare lera; 0,36 - ljusbrun lera	0,38	Nej	Nej	L3 utgörs av vegetationslager.
60	-	17	0-0,10 förna, 0,10-0,24 grå sandig silt; 0,24 - gulbrun-ljusbrun sand	0,20-0,40	Nej	Nej	Schakt djupare i N, där även lera i botten av schakt. Berghäll går i dagen i S. Enstaka stenkol, järn.
61	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,30 grå siltig lera; 0,30 - ljusbrun lera	0,43	Nej	Nej	Enstaka tegel.
62	-	4	0-0,10 förna; 0,10-0,20 grå lerig silt; 0,20 - grå lera	0,28	Nej	Nej	-
63	-	5	0-0,08 förna; 0,08-0,18 grå lerig silt; 0,18-0,22 gråbrun siltig lera; 0,22 - brun lera	0,28	Nej	Nej	-

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
64	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,18 grå lerig silt; 0,18 - brungul lera	0,28	Nej	Nej	-
65	-	9	0-0,10 förna; 0,10-0,28 grå sandig silt; 0,28 - ljusbrun lera	0,41	Nej	Nej	Enstaka tegel.
66	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,23 grå lerig silt; 0,23 - ljusbrun lera	0,25	Nej	Nej	-
67	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,20 grå sandig silt; 0,20 - ljusbrun lera	0,28	Nej	Nej	Enstaka spik.
68	-	5	0-0,10 förna; 0,10-0,33 mörkgrå sandig silt; 0,33 - ljusbrun-gulröd lera	0,37	Nej	Nej	-
69	-	4	0-0,10 förna; 0,10-0,28 grå siltig sand; 0,28-0,48 grå flammig sandig silt;0,48-0,66 grå leraig silt; 0,66-0,85 gråsvart lera; 0,85 - ljusbrun-gulbrun lera	0,98	Nej	Nej	1 naturflinta.
70	-	5	0-0,10 förna, 0,10-0,22 grå sandig silt ;0,22-0,48 svartgrå siltig sand; 0,48-0,52 grå lera; 0,52 - gulbrun lera	0,58	Nej	Nej	Enstaka glas, tegel mm.
71	-	4,5	0-0,10 förna; 0,10-0,34 grå siltig sand; 0,34-0,48 mörkgrå-svartgrå sand; 0,48 - brungul sand	0,56	Nej	Ja	1 kritpipa (del av).
72	-	3	0-0,10 förna; 0,10-0,36 grå siltig sand; 0,36-0,58 mörkgrå sandig silt; 0,58-0,73 svartgrå sand; 0,73-0,79 svartgrå-mörkgrå sandig silt; 0,79-0,91 svart sandig silt; 0,91 - ljusbrun sandig silt	0,93	Nej	Nej	L4-L6 utgörs av vegetationsskikt.
73	-	9	0-0,10 förna; 0,10-0,30 grå sand; 0,30 - brungul grusig sand	0,36	Nej	Nej	-
74	-	4,5	0,0,08 förna; 0,08-0,40 grå siltig sand; 0,40 - gulbrun sand	0,48	Nej	Nej	Enstaka porslin, glas.
75	-	15	Centr: 0-0,10 förna; 0,10-0,20 grå sand; 0,20-0,24 gulbrun grusig sand; 0,24-0,40 grå sandig silt; 0,40 - brungrå sandig silt. V: 0-0,10 förna; 0,10-0,34 grå sand; 0,34-0,52 grå sandig silt; 0,52 - brungul finsand	0,18-0,52	Ja?	Ja	Relativt stor frekvens recent material i schaktets centrala del (keramik, porslin, tegel, glas mm). Stenigt, ev syllmaterial och/eller dränering. I V bärlagerkaraktär (rundsten 0,05-0,10 m). I schaktets Ö del, sten direkt under L2 samt recenta fynd (äv 1 flinta). Schaktets V del föreföll vara mer ostört.

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
76	-	5,5	0-0,10 förna; 0,10-0,24 gul sandig silt; 0,24 - gulbrun lera	0,26	Nej	Nej	Enstaka tegel.
77	NY1	5	0-0,08 förna; 0,08-0,25 grå-ljusbrun flammig siltig sand; 0,25 - ljusbrun sand	0,32	Nej	Nej	-
78	NY1	6	0-0,08 förna; 0,08-0,30 grå siltig sand; 0,30-0,35 mörkgrå sand; 0,35-0,47 grå-svart ev sotigt sand; 0,47 - gulbrun sand	0,55	Ja	Ja	Flera anläggningar i schakt (A55-59).
79	NY1	6	0-0,10 förna; 0,10-0,39 grå sand; 0,39-0,69 svart sand; 0,69 - gulbrun ngt grusig sand	0,78	Nej	Ja?	Djurgångar i botten av schakt. Fynd av 1 ev slagen kvarts i L2.
80	-	6	0-0,10 förna; 0,10-0,46 grå siltig sand; 0,46-0,60 grå sand; 0,60-0,80 mörkgrå sand; 0,80 - svart svart	0,96	Nej	Nej	L5 utgörs av vegetationslager, ej helt genomgrävt.
81	NY1	10	0-0,08 förna; 0,08-0,21 grå siltig stenig grusig sand; 0,21 - gulbrun stenig grusig sand	0,29	Nej	Nej	-
82	NY1	9,5	0-0,12 förna; 0,12-0,26 mörkgrå flammig sand; 0,26-0,37 grå siltig sand; 0,37 - ljusbrun lera	0,38	Nej	Ja	Fynd av kritpipa (del av).
83	NY1	9	0-0,10 förna; 0,10-0,30 gråbrun sand; 0,30-0,38 grå siltig sand; 0,38-0,46 gråsvart grusig sand; 0,46 - gulbrun siltig sand	0,54	Ja	Nej	2 anläggningar i schakt (A60-61).
84	-	11	0-0,10 förna; 0,10-0,46 grå sand; 0,46-0,58 mörkgrå siltig sand; 0,58 - grå-svart sand	0,70-0,80	Nej	Nej	-
85	-	9,5	0-0,10 förna; 0,10-0,38 grå sand; 0,38 - gulbrun stenig grusig sand	0,50	Nej	Nej	-
86	NY1	8	0-0,08 förna; 0,08-0,25 mörkgrå sand; 0,25-0,38 gråsvart sand; 0,38 - gulbrun stenig sand	0,45	Nej	Nej	-

Schakt	Fornlämning eller område	Storlek (m2)	Lager (m)	Schaktdjup (m)	Anl	Fynd	Anm
87	NY1	9	0-0,10 förna; 0,10-0,36 grå siltig sand; 0,36-0,39 gråsvart sand; 0,39 - gul-brun stenig sand	0,44	Ja	Nej	3 anläggningar i schakt (A62-64).
88	NY1	8,5	0-0,10 förna; 0,10-0,23 grå sand; 0,23-0,37 mörkgrå sand; 0,37 - gulbrun fin-sand	0,40	Nej	Nej	-
89	NY1	9	0-0,08 förna; 0,08-0,30 grå siltig sand; 0,30 - gulbrun grusig sand	0,35	Nej	Nej	-
90	NY1	10	0-0,10 förna; 0,10-0,31 grå siltig sand; 0,31 - gulbrun grusig sand	0,30-0,48	Ja	Nej	2 anläggningar (A65-66).
91	-	10,5	0-0,10 förna; 0,10-0,24 omrörd sand; 0,24-0,60 grå omrörd sand; 0,60 - brungrå sand	0,60-0,80	Nej	Nej	Mängder med recenta fynd (brädor, tegel mm) i samtliga lager utom L4.

Bilaga 2. *Provgropar*

Pg (id)	Temp id	Fornl/ omr	Storlek (m)	Lager	Djup (m)	Fynd	Not
1	607	-	0,5×0,5	0-0,06 förna; 0,06-0,23 brun siltig sand; 0,23 - brungul finsand	0,30-0,38	Nej	Sentida tegel, glas mm.
2	608	-	0,5×0,5	0-0,08 förna; 0,08-0,17 ljus-brun-grå siltig sand; 0,17-0,30 brun finsand	0,30	Nej	Enstaka tegel.
3	609	-	0,5×0,5	0-0,05 förna; 0,05-0,22 grå siltig sand; 0,22-0,29 ljus gråbrun sand; 0,29 - gulbrun finsand	0,32	Nej	Sentida tegel, glas, porslin mm.
4	610	-	0,5×0,5	0-0,12 förna; 0,12-0,20 grå-brun siltig sand; 0,20-0,30 gulbrun finsand	0,30	Nej	Sentida tegel, porslin, glas.
5	615	-	0,5×0,5	0-0,08 förna; 0,08-0,21 svart finsand; 0,21-0,30 gråbrun-svart sand; 0,30 - gulbrun finsand	0,42	Nej	Grävd nedan berghäll i väster.
6	616	-	0,5×0,5	0-0,10 förna; 0,10-0,24 brun-grå sand; 0,24-0,32 gulbrun finsand	0,32	Nej	-

Id (A)	Temp id	Fornl/omr	Relation schakt	Typ	Planform	Storlek (m)	Fyllning	Fynd	Anm
1	120	Ny 1	S3	Mörkfärgning	Rundad	0,58×0,25	Svart sotig sand	Nej	In i profil åt N. Se A244.
2	121	Ny 1	S3	Mörkfärgning	Rundad	0,85×0,38	Svart sotig sand	Nej	In i profil åt N. Se A244.
3	122	Ny 1	S3	Störhål?	Rund	0,20	Svart sotig sand	Nej	-
4	123	Ny 1	S3	Mörkfärgning	Rundad	0,45×0,25	Mörkgrå ngt grusig sand	Nej	In i profil åt S. Tolkning oklar.
5	147	Ny 1	S6	Härd?	Oregelbundet rundad	1,80×0,95	Mörkbrun-svart sotig sand	Ja	Fynd av bränd lera/keramik i yta. In i schaktkant åt S.
6	202	Ny 1	S14	Stolphål?	Rund	0,36	Svartbrun ngt siltig sand	Nej	Enstaka sten (0,10 m) i yta.
7	203	Ny 1	S14	Stolphål?	Oval	0,30×0,22	Grå sand	Nej	Större sten (0,15 m) i V kant. Fyllning har mer sentida karaktär. Ev stenlyft?
8	204	Ny 1	S14	Grop?	Oval	0,44×0,36	Mörkbrun-svartbrun ngt grusig sand	Nej	Ev stolphål? Osäker tidsmässigt, ev historisk tid?
9	205	Ny 1	S14	Härd?	Oval	0,82×0,64	Mörkgrå ngt grusig sand	Nej	Flera eldpåverkade stenar i yta. Delvis in i schaktkant åt N.
10	206	Ny 1	S14	Stolphål?	Oval	0,32×0,28	Mörkgrå sand	Nej	-
11	207	Ny 1	S14	Stolphål?	Oval	0,23×0,18	Mörkare grå sand	Nej	Ev historisk tid?
12	244	Ny 1	S3	Lager?	Oregelbunden	3,2×0,4-1,35	Gråsvart sand med inslag av sten och grus samt kolstänk	Nej	Mindre snitt i V kant visade på skålad form och djup om minst 0,17 m. Tydlig mot undergrund. In i schaktkant åt Ö. Tolkning osäker.
13	245	Ny 1	S3	Mörkfärgning	Avlång	1,26×0,45	Grå sand	Nej	Betydligt ljusare än övriga anläggningar i schakt. Ev urlakad?
14	246	Ny 1	S3	Härd	Oregelbundet rundad	2,2×1,5	Svart sotig sand med inslag av kol	Nej	Sporadiskt med sten i yta. In i schaktkant åt V. Skär troligen A15.
15	247	Ny 1	S3	Lager	Oregelbunden	3,1×1,4	Gråsvart sand, ev inslag av sot	Nej	In i schaktkant åt N. Skärs troligen av A14.
16	308	Ny 1	S15	Ränna?	Avlång	1,20×0,40	Brunsvart sand	Nej	-
17	309	Ny 1	S15	Mörkfärgning	Ovalt rundad	0,60×0,28	Mörkbrun-svart sand	Nej	Ev grop?
18	310	Ny 1	S15	Mörkfärgning	Oval	0,60×0,42	Mörkgrå sand	Nej	Grop alt. stenlyft?
19	311	Ny 1	S18	Stolphål	Oval	0,28×0,21	Svartbrun sand	Nej	-

Id (A)	Temp id	Fornl/omr	Relation schakt	Typ	Planform	Storlek (m)	Fyllning	Fynd	Anm
20	312	Ny 1	S18	Stolphål?	Oval	0,38×0,30	Svartbrun-svart sand med inslag av sot och kol	Nej	-
21	313	Ny 1	S18	Mörkfärgning	Oval	1,10×1,04	Mörk brungrå sand	Nej	Ev sentida?
22	314	Ny 1	S19	Grop?	Oval	0,56×0,46	Mörkgrå sand	Nej	Alt. stolphål? 2 stenar i S och NO kant, ev stenskoning?
23	315	Ny 1	S19	Grop?	Oval	0,60×0,55	Mörkbrun sand med inslag av sot och kol	Ja	Fynd av 1 större keramik, sannolikt neolitisk.
24	316	Ny 1	S19	Stolphål	Rund	0,22	Mörkgrå sand	Nej	-
25	317	Ny 1	S19	Härd	Rundad	0,73-0,56	Mörkbrun-mörkgrå sand med kol och eldpåverkad sten	Ja	Fynd av brända ben.
26	318	Ny 1	S19	Stolphål?	Oregelbundet oval	0,40×0,30	Mörkbrun sand	Nej	-
27	319	Ny 1	S19	Stolphål	Rund	0,20	Mörkgrå sand med kol	Nej	-
28	328	Ny 1	S23	Lager?	Svagt rundad	2,0×0,5	Svartbrun grusig sand med inslag av kol	Nej	In i schaktkant åt N och Ö. Ev plogspår med matjordsfyllning i yta. Skärs av A29.
29	329	Ny 1	S23	Härd?	Rundad	1,0×0,58	Svartgrå ngt grusig sand med inslag av kol	Nej	In i schaktkant åt N. Skär A328, skärs av A30. Tolkning osäker.
30	330	Ny 1	S23	Mörkfärgning	Oval	0,76×0,61	Gråbrun-svartgrå grusig sand med inslag av kol	Nej	Skär A29. Ev grop?
31	331	Ny 1	S23	Stolphål	Oval	0,24×0,20	Svartgrå sand med inslag av kol	Nej	Skär A32.
32	332	Ny 1	S23	Mörkfärgning	Oregelbundet rundad/avlång	0,66×0,23	Gråbrun ngt grusig sand	Nej	Skärs av A31. Tolkning oklar.
33	333	Ny 1	S23	Härd	Rundad	0,80×0,54	Mörkgrå-svartgrå sand med flera skörbrända stenar och kol	Nej	Relativt mkt kol. Skär A34.
34	334	Ny 1	S23	Mörkfärgning	Oregelbundet rundad	1,24×0,98	Gråbrun-brun sand med inslag av kol	Nej	Skärs av A33. In i schaktkant åt N? Ev grop?
35	339	Ny 1	S24	Mörkfärgning	Oval	0,65×0,40	Svartgrå delvis stenig sotig sand	Nej	Ev grop?

Id (A)	Temp id	Fornl/omr	Relation schakt	Typ	Planform	Storlek (m)	Fyllning	Fynd	Anm
36	340	Ny 1	S24	Ränna?	Avlång/oval	0,54×0,33	Svartgrå sotig sand	Nej	In i schaktkant åt S. Del av ränna eller grop?
37	349	Ny 1	S26	Ugn?	Rundad?	1,2×0,75	Brunröd sand	Ja	I princip hela anläggningens yta utgörs av bränd lera. Mkt pekar på ugnslämning. In i schaktkant åt N och Ö. Skärs av A43.
38	350	Ny 1	S26	Stolphål?	Oval	0,24×0,18	Svartgrå sand med inslag av kol	Nej	-
39	351	Ny 1	S26	Stolphål?	Oval	0,30×0,25	Mörkbrun-mörkgrå sand	Nej	Ev djurgång i SO kant.
40	352	Ny 1	S26	Stolphål?	Rundad	0,28	Mörk svartgrå sand	Nej	Skär/skärs av A42.
41	353	Ny 1	S26	Stolphål?	Rund	0,24	Mörkgrå sand	Nej	-
42	354	Ny 1	S26	Stolphål	Rund	0,18	Gråsvart sand med sot och kol	Nej	Skär/skärs av A41.
43	355	Ny 1	S26	Stolphål?	Oregelbundet rundad	0,68×0,26	Mörk brungrå-svartbrun sand	Nej	Ev 2 stolphål? Skär A37.
44	356	Ny 1	S27	Mörkfärgning	Rund	0,24	Grå siltig sand	Nej	Synlig from L2. Uppenbart recent.
45	366	Ny 1	S28	Mörkfärgning	Oval	0,66×0,50	Mörkgrå sand	Nej	Ev grop? Skär av A46, skärs av A47.
46	367	Ny 1	S28	Stolphål?	Rundad	0,23	Mörkgrå-svart sand med kol	Nej	In i profil åt N. Mkt kol i NV del. Skärs av A45.
47	368	Ny 1	S28	Mörkfärgning	Oval	0,70×0,38	Brun sand	Nej	Ev grop? Skär A45.
48	373	Ny 1	S29	Mörkfärgning	Rundad	0,51×0,22	Ljusgrå sand, med eldpåverkad sten och rikligt med kol	Nej	In i schaktkant åt S. Ev grop eller härd?
49	374	Ny 1	S29	Mörkfärgning	Rundad	0,38×0,32	Ljusgrå sand, med eldpåverkad sten och kol	Nej	In i schaktkant åt S. Ev grop eller härd?
50	379	Ny 1	S30	Mörkfärgning	Rundad	0,68×0,47	Mörkgrå sand	Nej	In i schaktkant åt NO. Ev grop? Osäker ålder, ev historisk tid?
51	380	Ny 1	S30	Mörkfärgning	Oregelbunden	1,14×1,20	Mörkgrå ngt grusig sand	Nej	In i schaktkant åt SV. Snitt för djup i N kant, djup 0,12 m. Ev grop? Osäker ålder, ev historisk tid?
52	381	Ny 1	S30	Ränna?	Avlång	1,30×0,30	Mörkgrå sand	Nej	In i schaktkant åt SV. Rundad kant i NO. Osäker ålder, ev historisk tid?

Id (A)	Temp id	Fornl/omr	Relation schakt	Typ	Planform	Storlek (m)	Fyllning	Fynd	Anm
53	390	-	S32	Mörkfärgning	-	-	Svart siltig sand	Nej	Belägen i L2. Uppenbart recent.
54	399	-	S34	Mörkfärgning	Avlång	1,50	Ljusbrun sand	Nej	Tvärs över schakt, ca 0,5 m i bredd. Provsnitt visade på djup större än 0,20 m. Troligen rotfärgning eller ev äldre dike.
55	594	Ny 1	S78	Mörkfärgning	Rundad	0,28×0,20	Brun sand	Nej	In i schaktkant åt Ö. Grop alt. stolphål?
56	595	Ny 1	S78	Grop?	Oval	0,35×0,23	Mörkgrå sand	Ja	Eldpåvekad sten och bränd lera.
57	596	Ny 1	S78	Störhål	Rund	0,12	Svart sotig sand	Nej	Tydlig.
58	597	Ny 1	S78	Stolphål	Oval	0,23×0,19	Mörkgrå-svartgrå sotig sand	Nej	Tydlig.
59	598	Ny 1	S78	Störhål	Rund	0,12	Svart sotig sand med inslag av kol	Nej	Tydlig.
60	632	Ny 1	S83	Stolphål	Rund	0,20	Gråsvart sotig sand	Nej	-
61	633	Ny 1	S83	Stolphål	Rund	0,24	Gråsvart sotig sand	Nej	-
62	650	Ny 1	S87	Stolphål	Rund	0,17	Mörkgrå sand	Nej	-
63	651	Ny 1	S87	Stolphål	Oval	0,28×0,20	Svartgrå sand med inslag av kol	Nej	-
64	652	Ny 1	S87	Grop?	Oregelbunden	1,90×0,45	Mörkgrå sand	Nej	Snitt i S visade på djup om minst 0,15 m.
65	665	Ny 1	S90	Stolphål?	Oval	0,40×0,30	Mörkgrå sand	Nej	Delundersökt 50%. Skålad form i profil, djup 0,14 m. Ev stenlyft?
66	666	Ny 1	S90	Grop	Oval	0,64×0,40	Mörkgrå sand med inslag av kol	Nej	Delundersökt 50%. Flack form i profil, djup 0,07.
67	Alinje1	-	S1	Dike	Avlång	-	-	-	Ej vidare dokumenterad.
68	Alinje2	Ny 1	S5	Dike	Avlång	-	-	-	Ej vidare dokumenterad.
69	Alinje3	Ny 1	S5	Dike	Avlång	-	-	-	Ej vidare dokumenterad.
70	Alinje4	Ny 1	S6	Dike	Avlång	-	-	-	Ej vidare dokumenterad.

Bilaga 4a–b. *Plankartor, anläggningar* NY1. *Skala 1:800*

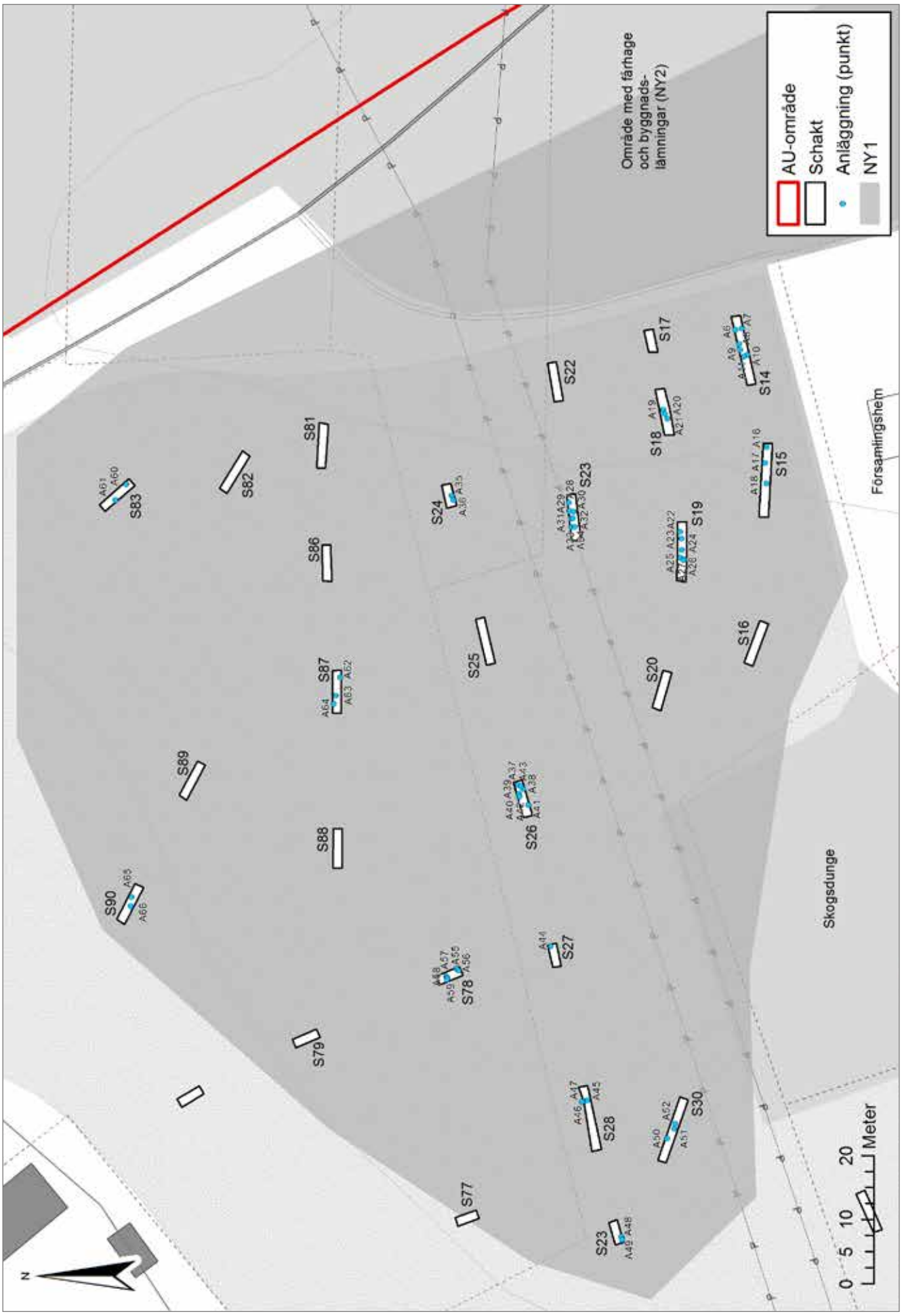

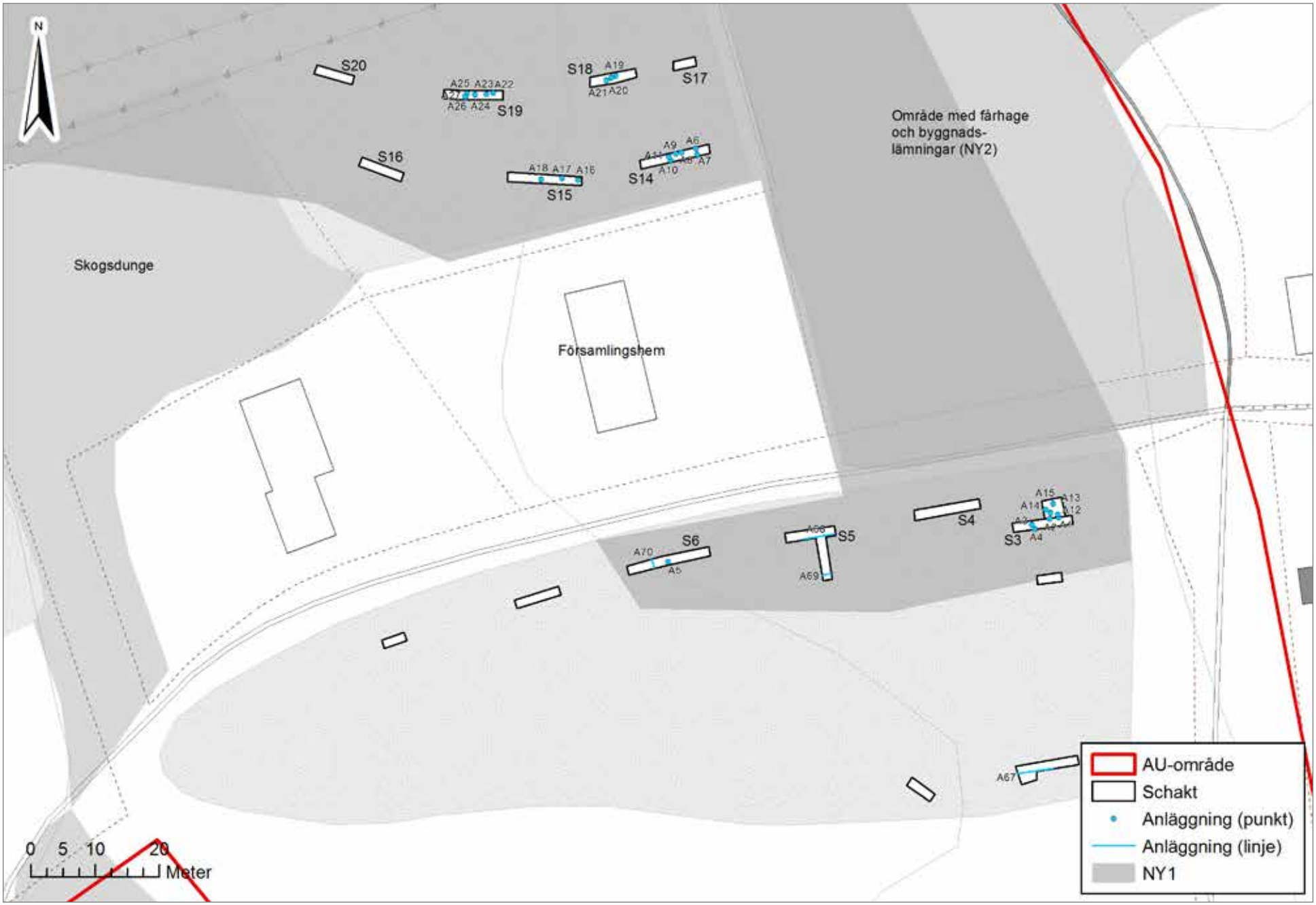
N
S20
S18
A19
A21 A20
S17
A25 A23 A22
A27
A26 A24
S19
Område med fårhage
och byggnads-
lämningar (NY2)
S16
A18 A17 A16
S15
A9 A6
A11
A8 A7
A10
S14
Skogsdunge
Församlingshem
A15
A14
A13
A12
A4
S3
S4
S6
A70
A5
A68
S5
A69
A67
0 5 10 20
Meter
AU-område
Schakt
Anläggning (punkt)
Anläggning (linje)
NY1

Bilaga 5. *Fotobilaga, schakt och anläggningar*

1. S3 och A120-123, fr N.JPG

2. S3 och A120-123, fr N.JPG

3. S6 och A147, fr N.JPG

4. S14, fr Ö.JPG

5. S19, fr Ö.JPG

6. S19 och A314-315, fr S.JPG

7. S19 och A316-319, fr S.JPG

8. S23, fr Ö.JPG

9. S23 och A328-330, fr S.JPG

19. S90, fr NV.JPG

10. S23 och A331-334, fr S.JPG

11. S26, fr Ö.JPG

12. A349, fr V.JPG

13. S28, fr Ö.JPG

14. S30, fr NV.JPG

15. A379-381, fr NO.JPG

16. S34, fr S.JPG

17. S75, fr SV.JPG

18. S78, fr SO.JPG